

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárai egyesüljétek!

N. Erdős
1428 Franklin St

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

"Az iparilag fejlettebb ország a ke-
vésbé fejlettek saját jövője képét
mutatja". (Marx.)

No. 51. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 június 26

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

TRADE UNIONIZMUS ÉS INDUSTRIAL UNIONIZMUS.*

Közvetlen, hogy az Egyesült Államok gazdasági fejlődése eddigéig fényesen igazolta a marxista szocializmusnak a kapitalizmus kialakulásáról szóló tanításait, nevezetesen a vagyongok felhalmozódásáról és mind kevesebb kezben való összpontosulásáról, másszóval az accumuláció és koncentrációra vonatkozó jós-latait. Ezzel a tökekonzentrációval karöltve óriási változások állottak be az Egyesült Államok nemzeti jövedelmének eloszlásában.

A munkásoknak a nemzeti jövedelem-ten való mind kisebb részesedésének tényéből elsősorban az következett, hogy az Egyesült Államokban mind természetesebben vált a talaj a politikai szocializmus, a szociáldemokrácia számára, melynek épp ugy hivatása egy arányosabb jövedelemelosztást biztosító tulajdoni rend érdekében folytatott küzdelem, mint a hogy a gazdasági mozgalom a jelenlegi termelési mód ellen irányuló s a jövőt előkészítő szervezkedés érdekében történik.

S a szocializmus nem is várta magára sokáig. Előbb homályosan, tapogatózóvá bukkan fel a hírhedt amerikai korrupció közepette, majd a társadalmi élet minden terén: politikában, irodalomban, tudományban mind nagyobb jelentőségre tesz szert, míg e pillanatban, támogatva a gazdasági válság agitatorikus hatásaitól, azon van, hogy a polgárság nyakába nyúljon. S ami ezt ma minden szükséges előfeltétel dacára is akadályozza az idő szerint, az az amerikai munkásság jelenlegi szervezett-sége.

Ez okozza azt, hogy abban az országban, ahol Marx gazdasági tanításai a legfényesebben igazolást nyerték, éppen az az elmélet maradt látványlag igazolatlanul, melyben a marxizmus egész szociológiája és szociálpolitikája gyökerezik, az a tanítás, mely nemcsak a szocialista rendszerek között képez névumot, hanem az egész világtörténeti szemléletet fekteti új alapokra: az osztályharc elméletét. És itt rejlik egyszerűen a gyökere annak, az Egyesült Államok tudományos és politikai köréinek jóval tovább hatolt és az utolsó években szélénben vitatott problémáinak, hogy miért nincs szocializmus az Egyesült Államokban. Ennek számos oka azon eredőben fut össze, hogy az osztályharc oly speciális módon volt feltartoztatva, hogy annak leghatalmasabb mesterséges gátjait éppen a legjobban szervezett munkásság emelte, részben illuzórium politikai jogai, részben a munkások által elfoglalt kiváltságos helyzetétől hipnotizálva.

Az amerikai burzsoázia gondosan öröködtéve, hogy valamelyes osztályjelleg, osztály-tendenciák ne érvényesüljenek társadalmi téren s a gazdasági téren szükségképpen érvényesüljenek is, amennyire csak lehetett, elburkolta. Ez történt a Trade Unionoknál is, melyek rendeltetésüként fogva sem lehettek egyebek, mint bértunók által, helyzetük javítására megalkotott szervezetek. Világos, hogy ha ez meg-tartja a maga osztályjellegét, akkor kész a veszedelem és a politikai szocializmus szá-mára meg van teremtve a reális alap, melyre az biztosan támaszkodhatik idővel. Ezt meg kellett akadályozni és megakadályozták.

Igy történt azután, hogy az Amerikai Munkásszövetség, a trade unionizmus legtipikusabb képviselője nem fejlődött ki valószínű munkásszervezetté. Alakulataiban nem alkalmazkodott a polgári társadalom folyamatosan változó struk-turájához; nem fogta fel a magasabb, legfonto-sabb hivatását a Trade-Union mozgalomnak. A tőkésök ügynökei, kik bebecsättatást nyertek és az ügyek és javaslatok tárgyalásánál, melyek a szervezett politikájára és taktikájára vonatkoztak, ellenőrzési joggal ruházták fel, ezen szervezetet a tőkésosztály segédcapatává formálták.

Nem hinném, hogy az elmondottak után akadon valaki, aki azt állítaná, hogy akkor, amidőn megalapítjuk, hogy az American Federation of Labor igen jelentékenyen a kutatók által figyelembe nem vett oka volt annak, hogy a szocializmus nem fejlődött ki az Egyesült Államokban oly időben, amidőn annak kifejlődését a jövedelemelosztási viszonyok megköve-telték, azon a helytelen alapon állunk, hogy egyes tőkés ügynököknek oly óriási befolyást tulajdonítottunk s voltaképpen azon hibába es-tünk, mint a szocializmus ellenésége, akik azt állították, hogy az egész csak néhány "felforgató", "izgató" stb. munkája. Korántsem egy van: Az A. F. of L. épp oly osztályerosító és fenntartó eszköz a burzsoázia kezében, akár csak a militarizmus, mely utóbbihoz abban is

hasonlít, hogy itt, úgy mit ott, magukat a munkásokat használja fel munkások ellenében. Igy kerekedett azután felül ugyanazon hamis szólam, mely a régi, konzervatív pártok, egy a demokratikus, mint a reepublikánus párt papiroson levő elvi nyilatkozatainak munkáspolitikai hitvallása, a munkások szervezetét képező American Federation of Labor-ban, a politikai funkciót elvi alapon elvető munkásszervezetekben: a tőke és munka érdekközössé-gének elmélete, mely ugyanott gyakorlati megvalósítást is nyert.

Kétségtelen, hogy a szocializmus hiányának az Egyesült Államokban nem egyedüli oka azon társadalmi alkatelemek kiképződésének hiánya, melyekre a Marx-féle szociológia tá-maszkodik, nem egyedül az osztályok kibonta-kozásának és öntudatos két ellenséges csoport-ként való szervezkedésének hiánya, hanem más nagyszabású anyagi tényezők is közrehatot-tak az Egyesült Államok társadalmi életének.

Sajnos, ezeknél a mesterséges és természetesen akadályknál sokkal több jelentőséget tulajdonítottak az amerikai szocializmus proble-májának európai kutatók a **roastbeef és apple pie**-nek, úgy hogy a még kicsiny, de elvű szocialisták amerikai gazdasági szervezetét mltán panasolja a stuttgarti nemzetközi kongresszushoz intézett jelentésében:

"Az amerikai munkásság osztálymozgalma-nak elmaradottsága gyakran adott okot és al-kalmat ama prolektárok kicsinyítő véleményére, akik az ezen országban uralkodó valóságos állapotek tekintetében homályban tartatnak. A külföld böles doktrinjérijei, kik néhány hetes, rövid itt tartózkodásuk alatt az állapotokat és viszonyokat felületesen megnézték, elitelték az amerikai munkásokot, mint képtelen arra, hogy azon célokat elérje, amelyek után az egész világ szocialistái törekednek."

Sokan, kik Németországra ugy tekintenek, mint a szocializmus klasszikus hazájára, azt állítják, hogy Amerika forradalmi propagandájának oly államok példáját kellene követnie, melyek iparilag kevésbé fejlettek, mint az Egyesült Államok és Kanada és minduntalan Európához fordulnak tervekért, melyek szerint a tőkésosztály intézményei ellen folytatott de-struktív propaganda és a szocialista köztársaság folytatandó volna."

(Befejező közlemény a jövő számban.)

A "VILÁG IPARI MUNKÁSAI" SZERVEZETÉNEK ALAPELVEI. (The Preamble of the Industr. Workers of the World')

Daniel De Leon előadásá
a minneapolis-i, missouri-i Union Temple-ben
(Folytatás) (17)
A SZAVAZÓCÉDULA.

A "Világ Ipari Munkásai"-nak elvi nyilatkozata a munka politikai és gazdasági mozgal-mát helyesen ábrázolja és egymáshoz való helyes vonatkozásait világítja meg azokat.

Megbecsülhetetlen értéke és tekintélyes szerepe van a politikai mozgalomnak. Alkalmat ad ez a munkásmozgalomnak arra, hogy céljait, törekvéseit s módszereit szabadon s leplezetlenül fejthesse ki, míg egyébként agitációja az egérvilág korlátozott körére volna utalva. A politikai mozgalom hozzájuttathatja a tömegeket a munka propagandájához, felülemeli a munkásmozgalmat az "összeesküvés kategóriáján"; egy rangba helyezi a mozgalmat a korszerű követelményeivel, mely egyrészt tagadja az összeesküvés hatalmát oly ügyekben, melyek nemcsak érintik a tömegeket, hanem a melyekben maguknak a tömegeknek értelmes szinér-székként részt is kel venniök és másrészt megköveteli a leghatalmasabb véleménynyilvánítást és végül a politikai mozgalom meghajlól a civilizált megvitattás módszerei előtt: **alkalmat ad a megoldandó nagy kérdés békés megoldására.** Ugy a politikai, mint az ipari egység szükségességének hirdetése által az I. W. W. elvi nyilatkozata korlátlanul és elégséges módon ki-jelenti a gazdasági és politikai mozgalom össze-tartozását. Együttal egy veszedelmes vá-gányt is elzár ez az elvi nyilatkozat, melybe rohani igen veszélyes volna a megszély fe-nyegtetne, hogy a szocializmus, mely munkásmozgalmat jelent, kétségessé és a polgári társadalom "intellektuális" salakjának legelő-helyévé válik.

A szavazólapon a művelődés egy fegyvere; a szavazólapon oly fegyver, melyet korunk egy forradalmi mozgalmanak sem szabad mellőznie, ha csak önmagának veszélyeztetésével nem; a szocialista szavazólapon a jog jelvénye, de éppen ezen okból a szocialista szavazólapon

gyöngyebb, mint a női könyv,
enyhébb álomnál
elfogultabb, mint tudatlanság,
tehetetlenebb gyakorlatlan gyermeknél
is.

ha nem támaszkodik a hatalomra, melylyel annak érvényt szerezhet. (Tetszés.) Ez a megkívánt hatalom a munkásokot ipari szerve-zetében van összefogalva. A hatalomra — és ezt figyeljék meg — mondhatni épp oly szük-sége van a munkásmozgalomnak ama politikai mozgalmak ellenében, melyeket saját lehellete kelt életre, mint maga a tőkés zsarnokság ellenében. Szüksége van ere a hatalomra a kapitalista zsarnok ellenében, hogy ezt legyőzze és ugyancsak szüksége van e hatalomra azon cél-ból, hogy megakadályozza azon hátrányos kö-vetkezmenyeket, melyeknek a politikai mozga-lom a polgári társadalom e romlott levegőjé-ben elkerülhetlenül ki van téve. E két pont életbevágó. Sokkal összehasonlíthatatlannal sokkal több fordul meg rajtuk, mintsem első pillanatra látszanék.

Dacára a munkásmozgalom élesen megjelölt gazdasági jellegének, az az elv, hogy politikai formát is kell öltenie, nincs valami finoman szőtt elméletre alapítva. Még ha az önknek felhozott társadalomtudományi érvek erejét le-számítjuk is, melyek a munkásmozgalom poli-tikai harcára utalnak, fennmarad egy tárgy a szemlélet számára, melyre eddigéig csak mellesleg utaltam és mely, helyesen mérlegelve a dolgot, azt kétségkivülvé teszi. A mérlegelés e tárgy az ország általános választói joga. Ez az intézmény annyira vérvé vált a népek, hogy a tőkés, bármily hatalmas legyen is, nem meri ezt a választójogot egyenesen megszünt-etni, dacára annak, hogy az igen szorítja a tőkésök csizmáját. Ilyen népél képráztatnál nem egyéb az a törekvés, hogy oly nagy mo-zgalmat, melynek kézzelfogható célja egy tár-sadalmi forradalom, a "szavazóurnáknál való tartózkodás" esatakiáltása mellett vezessünk. Ily eszme csak arra jó, hogy annak képviselőit bolondoknak bélyegezzék. Akar akarja a gazdasági mozgalom, akár nem, az ő politikai képe érvényesülni fog a politikai téren: saját sorai-ból való férfiak csak úgy, mint azoknak kívül állók, fel fogják emelni a munkáspolitikai zászlaját. A kapitalista pedig nem lesz rest — mi-közben látványlag belenyugszik a munkáspolitikába — hogy annak felülvizsgálja. Bár-mily körülmények között is a tőke politikai erődjét fölött, mégis időről-időre meg fogja vá-lasztani valamelyik "sokat ígérő" jelöltét és engedélyezni fogja számára a bebecsättatást, vagy meghelet, hogy egyszer figyelmét elkerülve fog egy-egy munkás-jelölt besurranni. Ezek az eredményes munkás-jelöltek aztán a kapitaliz-mus parlamentjeiben a tőkésöknek rendelkezé-sére álló esábitásoknak és eselszövényeknek ki-téve, tíz eset közül kilencben elbuknak.

Elbuknak vagy a saját, bennük rejlő erköl-estelen érzés következtében vagy szellemi ho-mályuk folytán. Minden esetben elárulják a munkásokot és ennek hatása károsan érez-teti magát a gazdasági mozgalomnál is. Ezen veszélyrel szemben csak egy védelem van, t. i. hogy az osztálytudatos gazdasági szervezet tartsa meg a szavazócéduát tisztán és becsü-ltelben. Semmi más, pusztán egy ily gazdasági szervezet akadályozhatja meg a bajt, mert semmi más, egyedül ily gazdasági szervezet képes azon sajátos fegyvert élesen tartani, melyet a politikai munkásmozgalom forgat. Már előbb megmutattam, hogy miben áll e fegyver különlegessége. Tiszttára **romboló** természetében. A gazdasági mozgalomnak az a tevékenysége, hogy legvégül "meggsezeresse és meg-tartsa" a termelő erőket s azokat az emberi faj számára biztosítsa. A politikai mozgalommal ezzel szemben teljesen különböző hivatása van: hivatása a tőkés zsarnokság politikai vá-rát teljesen lerombolni. Az következik ebből, hogy a munka politikai mozgalmanak még tá-volról sem szabad az egyezkedés látszatát ma-gára öltenie. Ez ad példát a munkásmozgalom forradalmi céljának: megalkuvás nélkülinek, forradalmiának kell lennie. Ez a tény írja elő a munka politikai jelöltjének magatartását a kapitalizmus parlamentjeiben. Ez az elv nyert kifejezést Wilhelm Liebknecht híres szavaiban, melyeket akkor mondott, amikor szocialis-tikus törekvéseinek teljes erejében állott: "A parlamentarizmus — paktálás." — ugymond. (Tetszés) Amikor későbbi éveiben a tapasztal-tás világossá tette előtte azt a szerencsétlen tényt, hogy Németország polgársága még nem fejezte be saját forradalmát, mikor felfedezte, hogy annak a forradalomnak előbb még be kell fejeznie és semmi más nem állott rendelkezé-sre a feladat megvalósítására, mint a szocial-demokrata mozgalom; midőn ezt a ridég vá-lóságot találta szemközt magával és mozgal-mával, akkor Liebknecht mozgalmat bölcse-n a szükségletekhez szabta. A parlamentarizmus tör-vényes taktikája a polgári forradalomnak. Az

(Folytatjuk.)

Egyről másról.

NEMZETKÖZI SZAKSZERVEZETI MOZGALOM. — EGY MUNKÁSLAP TÖRTÉNE-TÉBŐL. — PROLETÁR-VISZONYOK HIVATALOS MEGVILÁGI-TÁSBAN.

Nemrégiben jelent meg a szakszervezeti mozgalomról szóló negyedik nemzetközi jelen-tés, mely ismét érdekes világot vet a gazdasági mozgalom fejlődéséről világszerte. Bár nem foglalja magában az összes országokra vonatkozó viszonyokat, nevezetesen nem ad képet az Egyesült Államok és Ausztrália, ugyszintén Francia- és Oroszország idevonatkozó viszonyairól, de mindemellett is számos ország fejlődéséről kaphatunk megbízható értesülést.

Tizenhárom európai országnak és pedig Angolországnak, Hollandiának, Belgiumnak, Dániának, Svédországnak, Norvégának, Németországnak, Ausztriának, Magyarországnak, Szerbia, Bulgáriának és Spanyolországnak statisztikája szerint ez országok szakszervezetekben tömörült munkásainak száma mintegy hat milliót tesz ki. Ebből 5/4 millió esik az ipar, kereskedelem és közlekedés üzemeire, míg a mezőgazdaságban szervezett munkások száma csak mintegy 109 ezer. Ebből a legtöbb esik Olaszországra 71 ezer és Magyarországra 24 ezer munkással, az ipari munkások szervezett-sége tekintetében viszont Németország áll első helyen 214 millió munkással, ezt pedig Anglia követi 2.106 ezerrel. Utóbbiak között 150 ezer nőmunkás, Németországban azonban csak 141 ezer körül van a szervezett nőmunkások száma.

A szervezetek bevételeiről és kiadásairól csak 12 ország munkásságára vonatkozólag 4 és fél millió tag után nyertünk értesülést. A jelentést tevő szervezetek összbétele megközelítőleg 27 millió dollárt, a kiadás pedig 23 millió dol-lárt tesz ki. Az 1906. év végén a szervezetek vagyoni állapota 38 millió dollárt tüntet fel. Ki-adatott sajtóira és könyvtára 900 ezer dollár, utisegélyre 250 ezer, munkanélküli segély fejében 3.200 ezer, betegsegélyre ugyanannyi, aggr-kori segélyre 1.700 ezer, temetkezési segély 425 ezer s egyéb segélyekre 7.400.000 dollár. A kiírt segélyek összegére 9 és fél millió dollár; sztrájk és kizárásokból kifolyólag pedig a kiadások 5 és fél millió dollárt tettek ki. Segé-lyekre legtöbbet Anglia, sztrájkokra legtöbbet Németország adott ki.

Hogy egy munkáslap nemcsak a munkásmozgalom pillanatnyi érdekeit szolgálja, hanem történelmi magaslakra is emelkedhetik, azt bizonyítja egy osztrák munkáslap, melyről egy Salzburgi újságban a következőket olvashat-juk:

"Amikor az 1848. év küzdelme Ausztriát a Metternich-féle hivatalnok-uralom alól felsza-badították, a népek szabadabban fellélegzettek és a szabad szó is büntetlenül felhangozott im-már, a sajtóteremtők valóságos áradata támadt fel Bécsben. Mindaz a harag, mely évtizedeken át felhalmozódott, a fiatal szabadságot való minden lelkesedés, hiven visszatükröződik e napok irodalmában. Nagyszámu röpirat, füzet és újság világította meg Ausztria politikai és gaz-dasági viszonyait s ajánlolt radikális hangon hatósor reformjavaslatokat.

A munkássághoz is, kik a polgárság forradalmiért oly hősiesen tudtak harcolni, sokat for-dultak, hivatottak és hivatlanok egyaránt. Midőn azonban a forradalom további folyamán a polgárság és a proletárium elvontta mind vi-lágosabban kiderült s a munkások érdekeik meg-felülőbb védelme céljából külön egyletben, a "Bécsi Általános Munkásegyletben" összetö-mörültek, mihamar feltámadt a szükséglet egy munkások által vezetett, munkások számára irt önálló újság után. Így keletkezett a "Wiener Arbeiterzeitung", melynek első száma 1848 szeptember 7-én jelent meg. A forradalom évében született összes lapok között, melyeknek a munkásság érdekeit volt hivatásuk szolgálni, ez volt az egyetlen, mely valóban megérdemelte az "Arbeiterzeitung" (Munkásújság) nevet. Ez hivatalos lapja volt az "Általános Munkásegyletnek", szerkesztője J. H. Hillisch, egy nagy érdemeket szerzett szedő volt. Az újság célját kellő alaposággal írta körül első száma, melyben ezeket kiáltja oda a munkásoknak: "Ez a lap a ti érdekeiteknek van szentelve, minden munkásnak egy oly organumot nyújtunk vele, mely által testvéreikhez beszélhet és ha egye-sültök, mint szerencsétlenségben levő testvé-reknek kell, úgy isten is meg fogja törekvésün-ket áldani és velünk lesz."

Látnivaló, hogy ez még nem volt szocialista munkáslap, mert az osztrák munkások akkoriban még mélyen tudtak szocializmusról; de már áthatja bizonyos osztálytudat, amennyiben nem volt más, és nem is akart egyéb lenni, mint egy munkáslap munkások számára.

Ez az újság nem sokáig maradt fenn; mihelyt a közeléző reakció előrevetette árnyékát, be-

kellett szüntetnie megjelenését; már 1848 szeptember 24-én jelent meg utolsó száma.

A forradalom éve után ismét csönd, halálos csönd honolt Ausztriában; a polgárság tulsi-gosan gyöngö volt ahhoz, hogysem saját ere-jéből fenntarthatja volna szabadságát, a proletárium pedig a szunyadvó óriás álmat aludta, mely még nem ébredt erejének tudatára. De alig, hogy a munkásság ismét megmozdult és ezuttal keményebb, makacsabb küzdelemre, mint 1848-ban, a szervezet erősödésével együtt mihamar ismét érvényesült a parancsoló szük-séglet az önálló sajtó után. És amit a bécsi munkások már hatvan évvel azelőtt ismertek fel, hogy t. i. a munkásokhoz munkáslapnak kell beszélnie, hogy ne más osztályokhoz tar-tozó emberek szolgálják fel a munkásoknak a szellemi táplálékot, annak ma is mindinkább be kell hatolnia a munkások közé. A szabad sajtóért folytatott küzdelem méltó egy felsza-badulni vágyó néphez. Az első szerény kísérle-tekre, melyek arra irányultak, hogy Ausztriában munkásajót keltsenek életre, ma bizo-nyos megalapozással tekintünk vissza.

De ezen idő bizonytalannal, tapogatózó lép-teiből egyet-mást tanulhatunk is. A munkásmozgalom hatalmas, széles ár lett s a benne uszó, néha-néha napián kissé lustább elemek-nek ne csak történelmi emlékül szolgáljanak a keskeny, kicsiny, de élénk és rohanó patak napjai, hanem buzdítástul új, életerős munkára.

A proletárok állapotáról, életmódjáról, ke-szerveiről számol be az a jelentés, melyet a new yorki east side-i viszonyokról tettek közzé leg-utóbb. Bármennyire igyekszik is a jelentést tevő hatóság úgy feltüntetni a dolgot, mintha az a leírás csupán a new yorki east side-ra ál-lana és csak pillanatnyi volna, mi tudjuk, hogy ez a proletár sorsa mindenütt a világon, ahol csak kapta a termelési rend találatát. Mind-addig, míg a termelés eszközei magánosok ke-zeiben lesznek, nem remélhető e helyzet javu-lása s azok a munkások, kik még nem voltak oly viszonyok között, aminők a jelentés leír, minden pillanatban hasonló helyzetbe juthat-nak s ha addig kell várniok, míg saját tapasztalatuk juttatja őket öntudatra — annál rosz-szabb rájuk nézve.

A jelentés a következő tipikus esetet teszi közzé:

"A család fő kilenc hónap óta munka nélkül van. Megtakarított pénzét mind felemészettette. Hírelt, melyet a kis számotételekben élveztet, teljesen kiaknázza immár s ezzel végső segélyforrása is bedugult...."

A környéken találtuk 15 gyógyszerárban nyert értesülést szerint ezek kereste 30, majd 50 százalékkal csökkent, dacára annak, hogy a betegségek száma oly fokra hágott, mint soha eddigéig. Persze a népek nincsen pénze orvosságra.

A vidék, melyről a jelentés beszámol, egyike a legnépesebbnek az alsó east side-on...."

A polgári lapokban közzétett e hírekben a kapitalisták szörnyködnek, a középosztály kétkedik bennük, a kispolgár megrémül 15-16k. de a proletár szívében összegyülemlik az elkérésedés és tette, a viszonyok megváltoz-tatására, a szervezetség erején felépülő harca-és győzelemre gondol. Azt gondolja, hogy ezek után az állapotok után már rosszabb nem következhetik, hogy nincsen mit kockáztatnia.

De ezt gondolva az öntudatos proletárt nem a vak düh fogja vezérelni, hanem a józau megfontoltság, melylyel ki fogja válsztani a maga számára a legcélravezetőbb eszközt. Nem fog fejfel a falnak menni, mint a fanatikus bomba-vető, hanem azokhoz fog fordulni akiknél egye-dül várhat segítséget: a proletárok összességé-hez; azokhoz, kiket nem választ el egymástól sem isten, sem haza, sem labor fakir hanem akik átvannak hatva a szolidaritás minden aka-dályt elhárító érzésétől.

Figyelem! Chicago-i Magyarok!
1908 június 28-án, a
TEUTONIAN TURNER PARK-
ban Ashland Ave. és 53. utca sarkán
NAGY
KIRÁNDULÁST
rendez a Szocialista Munkásszervezet.

* Kivonat Bolgár Elek elvtársnak a budapesti "Huszadik Század" májusi számában megjelent cikkéből.

NÉPAKARAT

szocialista munkáslap. A Szocialista Munkáspárt hivatalos közlönye. Kiadja az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség 516 East 6th Street, New York, N. Y. Megjelen minden kedden és pénteken.

EUROPAI SZEMLE.

Szocialista forradalom. A szocialista eszmék Kinába is eljutottak. Bár a gazdasági fejlődés koránt sincs azon a fokon, hogy nagy számú ipari proletáriátus állna szemben a kapitalista osztállyal, a szocializmus mégis igen termékeny talajra talált a nyennei birodalomban.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America 516 East 6th Street, New York, N. Y. CH. ROTHFISHER, National Secretary. M. ELLER, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.

SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00 SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907, at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, June 26, 1908

FERDE RENDSZER.

— McClure "Szocializmus"-ából. —

A mai társadalomnak nagyon sok, feltűnő jelenségeit észlelhetjük: Ki ne tudná, hogy nemcsak válságok idején, hanem mindenkor munka nélkül van az emberek nagy tömege. Itt Amerikában száz és száz ezrekre megy a számuk a jölet legvárosszabb napjaiban.

A bizonytalanság folytonos érzete, a jövőtől való féltés és rettegés az ember életét rosszabbá teszi az állapotától. Nem rettetés-e az oly rendszer, melyben nem dolgozhatik s nem termelhet az, ki dolgozni s termelni akar?

Senki sem állíthatja, hogy az emberek annyira elsokasodtak, hogy a föld képtelen azokat eltartani. Az sem mondható, hogy az ember szükségleteinek kielégítésére, nem volna képes elegendő termelni. Mégis a mai társadalmi rendszerben mindegy, mennyit termel az ember, amint megszűnik dolgozni — éhség előtt áll.

Ez az alkalmuk dolgozni? Ha a rendszer az, ami a munkanélküliséget okozza, hát nem volna lehetséges egy más rendszer teremtése, egy olyant, amely ez állapotokon segíthet? Vagy csak a kétes értékű, lealázó és megszegyenítő jótékony-ság az, amit alkalmazni lehet? A férfinak munkát, téltől való károhoztása másféltől óriási módon megnövesztette a női és gyermekmunkát. Szükségtelen rámutatunk a női és gyermekmunka embertelen voltára, a mindennapi élet maga mutatja meg annak rettenetes következményeit.

A statisztika arra a nagyfontosságú dologra figyelmeztet bennünket, hogy míg a népesség szaporodik, addig — különösen a gyárvárosokban és általában az Egyesült Államok keleti részén — ott, ahol nagy ipari telepek vannak — folyton fogy az iskolás gyermekek száma.

Kétszeresen átkozott tehát az a rendszer, amely nemcsak téltől való károhoztást a munkaképes férfit, de megfosztja otthonától a nőt s elrabolja az iskolától a gyermeket.

FIGYELEM!

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelező-lapon tudassák velünk a következő angol szó-veggel: Editor, Népakarat, 516 E. 6th St., New York. I am a subscriber of your paper, but I don't get regular. Please send it to this address: Név Szám és utca Város

álta a védelmezést lehetetlennek teszik. Minden tanubizonyítékot, mely a vádlottak mellett szól, röviden visszautasítanak. A főkörményzó minden oly ítéletnek a megerősítését megakadályozza, mely az események újiból megvizsgálását feltételezi. Minden nap történnek kivégzések. A lakosság fel van háborodva.

Féltünk, hogy Európa közvéleményének részvéte keveset használja az orosz despotizmú áldozatainak. Edward király a cár vendége. A francia köztársaság elnöke nemsokára követni fogja őt és akkor bizonyára a német császár sem akar visszamaradni.

MAGYARORSZÁGI HIREK.

A pápa és Mária. Két istent is jubilált múlt vasárnap a magyarországi klerikalizmus Budapestén. Az egyik a földön járó és személyében változó Isten, a nemzetközi klerikalizmus látható feje: a pápa, aki nélkül, mint az ünnepen mondták, nincs katolicizmus, nincs igazi vallás, nincs kereszténység.

A kettős jubileum felolvasták Bus Jakab jezsuita atyának (ezek a Jakobok még a jezsuiták közé is betolakodtak!) latin levelét az egyik jubilánshoz: "Szentéges Átyám! Péter Bus Jakab, Jézus-társasági áldozár szentséged szent lábai elé leborulva, álaatosan kérvük, hogy mindazok részére, akik a lourdesi szent szűz megjelenésének és szentséged ötven esztendősi pápi jubileumának ünnepein résztvesznek, engedélyezze a községnek föltételek alapján nyerhető teljes búcsut és egyszerű búcsúkat apostoli áldását."

A pápa táviritlag megadta a fölmentést az ünnepen jelenlöknek minden bünük összes túlvilági következményei alól s a publikum, amely ilyen olcsón jutott a tehermentéshez, a XX. században egész komolyan vette az ügyet. Högyné, hiszen egy főhercegnő is képviselte a dinasztiaát.

A kastély uralkodik, meg a paplak. A Nép-szava írja: Magyarország egyedülváló urainak emborsorvasztó, népgyilkos uralmáról naponként megírjuk, és mi szomoruan igaz történetünket, e föld urainak naponként szeméi elé tárjuk, mint üztük Mária ország munkásainak ezreit Amerikába, a tudóvoszba, öngyilkosságba, véröz elzüllésbe. A polgári osztály képviselői siketek és vakok, az uralom levők nagyon is éleslátó osztályának pedig van gondja, módja, pénze, eszköze, no meg embere elég arra, hogy a mi fölvilágosító munkánkat a hazátlan bitangok, a nép zsírján élőközöző vezérek félszéködésének tüntesse föl e szerencsétlen ország ügynevezett "intelligens" polgári osztálya előtt.

Most azonban egyik vidéki lap, a "Györi Hírlap" pünkösdi számában háromhasásb riportcikkekben ismerteti györvármegye Hédervár községének, a józan, a dolgos, a szocializmus maszlágát be nem vevő magyar népnek testi, lelki romlását. Azt írja a tudósító: "Hédervárt voltam, Szigetköz, másnéven Kukkonja fővárosában. Amit ott láttam, borzalmas képe a mi falunk életének, borzalmas képe a jövőnek, amelynek érdekében valamit tenni kell. Egy virágöz község van a teljes testi és szellemi degenerálódás útján, gyermekek fogantatása a legirtózatossb bünben és egy csomó felnötöt él, tengödik testi betegséggel, lelki hilyeséggel."

Halálos reméltükben Európa közvéleményéhez apellálnak az áldozatok. A kopenhági "Politiken"-ben Brandes György a következő apellt teszi közzé: "A következő sürgöny érkezett az imént Varsóból: "Varsóban a haditörvénszék sérényen működik, dacára annak, hogy régen teljes rend uralkodik szerte szét az országban. Május 30-tól június 11-ig össze-vissza 24 politikai pör, 38 vádlottal fog a haditörvénszék elé kerülini és 36-ra a halálos ítélet vár. Tizenhatot már halálra ítélték, köztük egy 18 éves tudatlan paraszt leányt. A nagyobb része ezeknek a vádaknak még el nem követett merényletek, vagy a nyilvános rend elleni vétkek elkövetése körül forog. A védelmet megbénították. Az ügyvédeket kényserittek, hogy pár óra alatt egy egész halmaz aktát átatanulmányozzanak és ezekből vonják le a végkövetkezéseket, ami

produkál ilyen testi-lelki lerongyolódást. Hédervártot talán csak azért nagyobb a kelevény, mint másutt, mert az a híres uradalom, az ös-nemesi fészek egyuttal Győr vármegyében van és ugyanitt van a kilencszázestendő hazafias Bencés rend anyakolostora, amely István király óta terjeszti a "kulturát", itt van a györi püspökség valamennyi al- és oldalkanonok-jával, szentszéki ünökével, prelátusával. Jutott belökük Hédervárnak is mindig egy fötis-telendöz, jutott atyai földesur, kegyur, hazafias iskola és ime, az eredmény nem más, mint hogy Hédervár hülyék, golyvasok, nyomorékok, vérbetekék lakóhelye. Vajjon a méltóságos Hírlap, meg a szabadszeretköz plébánosok lapja, a néppárti újság, amelyek korönként szociológizálnak és érölcs-kérdéseket feszegetnek, mivel próbálnak ezeket az állapotokat, ezt a kultúrket, ezt a szabadszerelmet magyarázni? Katonák az aratáson. A király elhatározása folytán a közöz hadsereg tényleges állomány legénységének egy részét — az aratómunkában való résztvehetés végett — az aratás idején három hétre szabadságotni fogják.

A szabadságolásban a 4., 5., 7. és 13. hadtestestekhez tartöz csapatok legénysége, előreláthatólag július elejétöl kezdve, a 6. és 12. hadtestparancsnokságokhoz tartöz legénység pedig nagybörteszt július második feltöl kezdödöl fog részeshüni. A jelzett célra három hétnél hosszabb időre terjedöz szabadságot nem engedélyeznek. A szöban levöz kedvezményt csakis azon katonák kapják meg, akik a szabadságot ideje alatt az aratómunkákban való-sággal résztvesznek. Elsősorban azokat szabadságotják, akiknek saját mezögazdasági birtokuk van, vagy akiknek a szülei ilyen birtokok, vagy bérlok. Negyven katasztrális holdnál nagyobb birtokok tulajdonosok, illetölég fiaii ilyen kedvezményt nem kapnak. Nem adható meg a kedvezményt arra a célra sem, hogy katonák mezöl munkák végzésére hivatalból kirendeltes-senek. A vonatköz kérényeket a tartözködöz helynek községi (városi) előljároságánál kell benyújtani, mely a kérényben előadottak valódiságát bizonyítja. Amennyiben a katonák maguk kérik a szabadságot, a kérelmüket — a községi bizonyítványok betejésztése mellett — rendes szolgálati uton terjesztik elő.

A tényleges állomány katonáknak aratás idejére való szabadságolása ügyében a múlt évben is megjelent a hadügyminiszter egy rendelete. Az a rendelt határozottan olyan volt, hogy a segítségével megszorult birtokosok sztrajktörésre használhatták föl a szabadságot katonákat. A hadügyminiszter ezidei rendelete — mint látható — teljesen kizárja azt, hogy a kizsákmányoló agráriusok a szabadságot katonákat esetleg küzdöz munkástevérek ellen állíthatask ki a mezökre.

AZ ÉDES TESTVÉR.

A munkásság felszabadulása csak az osztály-harc alapján érhető el. A fönti aranymodás igazságot lehetetlen be nem látni a létért örökös küzdöz munkásságnak. De különösen be-kellene látnia ezt, a tökés testvér iránti végtelen szeretet jegyében szervezett A. F. of F. tagjainak.

Napröl-napra hallhatunk egy-egy eredménytelen sztrajkröl, melybe a ünök fakirjai abban a biztos tudatban engedik tagjaikat, hogy attöl ugyan meg nem fájdul az édes tökés testvér feje, söt nem egy esetben, egy szükséges érvágás jótéményét végzik vele a munkások, a mint az legutöb megörtönt a puhaszénbányászokkal, akik a fölhalmozódott készlet miatt lettek begrasztvaa egy hosszú, de eredménytelen sztrajkba. Azonban sokkal gyakoribb az A. F. of L.-ben a sztrajk azon fordulata, melyet a legöböz esetben szokot alkalmazni a pöfeszékdöz töke, azt mondja, hogy testvér ide, testvér oda, de a profit az első, tehát ne húzzuk az idöt tárgyalással, hanem keressünk sztrajktöröket. És találnak. Ez történt meg legutöb Elizabethporton a Singer-gyárban. Ki ne ismerne ezt a nevet, ha van valahol egy új és jobb varögép találmány, mint az övé, az bizonyos, hogy ellopja vagy ha ez nem sikerül, úgy tönkre teszi.

Nos, hát ez a nevezetes firma szintén adott egy kis oktatást az A. F. of L. tagjainak. A gyárban az összes fékeöz, számszerint 15-en, tizenöt tizenöt ember a gyárböl dolgozó tizezerből sztrajkba léptek 3 cent javításért. Hogy a hátralévöz 9985 ember nélkül mily meddöz a küzdelem, azt nem tudhatták, mert ök úgy tanul-ták dicsöz mestereiktöl, Gompers és társaitöl, hogy ha egy szakma valamely szerveben dolgoznak bajuk van a munkaadóval, ahhoz a többinek semmi közük sincs, mert szolidaritás esetén nagyon kellemetlen lenne az édes tökés testvéreknek.

Ennek a tudatában mondhatta ki az a tizenöt fékeöz is az egy napig tartöz sztrajk, mert hogy másnapra sztrajktöröket hájszoltak a mindenne kész kopöz (foremanok) azt el lehet képzelnü.

Az esemény meglehetőss semmisséggé zsugorodik össze, mert megszokhattuk az A. F. of L. hasonlóan végzöz sztrajkairöl hirt venni. De ezek mindegyike megannyi figyelmeztetés a munkásságnak, hogy csak úgy segíthet a helyzetén, ha kiszakítja magát a korrupt és test-véri szeretetet hirdöt ünökéböl és szervezke-dik az egyedüli unióban, mely az osztályharc alapján áll: az "Industrial Workers of the World"-ban.

TÁRCA.

SZEGÉNY LAZÁR SZIVE. — Irta: Gárdos Mariska. —

Lázár dijnok volt. Hogy Szabónak hívták-e vagy Rothnak, egész bizonyossággal meg nem állítható, ezért nevezük egyszerűen és jellemzően szegény Lázárnak. Mert szegény volt nagyon. Kemény harminc forintokért körmöl az adóhivatbaltan reggel 8 órátol délután ket-töz, azontul pedig egy nem éppen jóhírü irö-dában másolgetta a pöriratkét és egészítette ki a váltökeregeti blankettákat, de fölég az utóbbaikat. Ezért teljes husz forintot, azaz hogy negyven koronát zsebelt be havonként. Szegény Lázár rogyásig robotolt ezért a mind-össze kevéske rézpénzért. S ha hozzávesszük a fene rossz táplálkozást, amiben gyermekora óta része volt, csöppet sem csodálható, hogy Szegény Lázár 30 esztendősi lábai már resz-kettek — összeverödtek menés közben, néha úgy inogtak, döcögtek, mint a velö kisercent volna a csontköböl; a háta sajgott, megör-nyedt s a méhében mintha acélos, finom élü tüket forgatnának állandóan, annyira nyíallott.

Mindezzel dehogy is tördötöt szegény Lázár. Néma beletörödelés nyult reggelenként a toll után, hogy esög majdnem szakadatlanul szö-togasson vele a fehér papíron és sok rubrikás könyvekben. A faköz, korovén, mosolytalan arcát, fekete udvaros, fénytelen szemét, ha vélet-lenül megpillantotta a tükörben, úgy nézte, mintha az másilyn, teszem föl: egészséges, színes, vidámkedvü és csillogöz ím is lehetne. A komisz kis ételeket, amivel táplálkozott, jöhy nyelte le, ahogy az állandóan minden jóhoz szokott uri evök szoktak elraktározni bendü-jükben a legzesebb, finom, gyönyöröséges fa-latokat, köznyösen, észre nem vevésél. Szegény Lázárát ezért követsenki sem dobjon.

Nem a tunyasága, a rothadt nyomorúság elől való állatias meghunyászkodása helyezte zá-bolat a gondolataira, türest az akarata; ö lázadóva lobogtak benne a sístergöz, kitörni vágyásöz, dühösen libbentek a megérzések a nagy egyenlötenségek ellen, amik ádázul ember és ember közöz furakodtak — az ö robotos közömbösségének más volt az alapja. A meleg-nézésü, fehér kezü, szép szöke gyermek. Az édes, kicsi nö. Éva. Szegény Lázár féltett kincsé, asszonya. Érette szorgoskodott, koplatt, tülekedett s ha módjában van, bizonynyal még többet is dolgozott volna. Csakhogy vihessen neki olcsöz, de nagyon szagos szappant, közön-séges, de sok parfümöt, illatos virágöt, amikben az apró asszonyok viharos öröme lehet. Ezért az örömeért, meg hogy éjlekenkint elcsigázott, fáradt teste mellett ott érezze maga mellett a régi módi fenýöggyban az asszonyka forró, si-mulékony, párnás testének egyenetlen pihegés-t: Szegény Lázár eljegyzte magát a meddöz, örökös robotnak. Megtorpant a néhány hitvány falat kenyérért való mozgalmas hajszában.

Éva vallott öszintén. Asszony módjára, per-sze, térdepelve. Kibontott szöke haja arany-kalászként fonódott, megejtöz varázsszal kuszá-lódott-csaravodott Szegény Lázár roppant so-vány térdére, amely megcsuklott, valahány-szor a ráhajlott asszony teste megvonaglott a sírástöl, ahogy hullottak a könyök szeméböl, egyre hulltak.

Zuhogott a szüvere az asszony bünös vallo-mása, a könyves szavak körülfalaztak, üteget-ték; biroka keltették. És ébredtek benne furcsa gerjedelmek. Megbocsájtóak. Nem érz-zett haragot, se késelési vágyat, csak végtelen keserüséget és számalmat. Önmagát okolta. Az asszony ártatlan. Mellette szöl minden. Hiszen éva szerelemböl lett az övé. Elhagyta érte a jómódü polgári otthonát, követte a nyomorús-gyba, a nélkülözésbe önként. Persze, nem tudta, hova indul. Nekü kellett volna meg-magyarazni, fölvilágosítani, józannak lenni, és lebeszélüni. Elmulasztotta. Ime a következmény! Amire bizony elkészülhetett volna előre. Amig ö egész napon a kenyérért lihegett, ad-dig valami mézes száju gézeguz smaragdrol beszélt, igazgyöngyökröl meg suhogó selymek-röl, tapadó finom kelmékröl, amig megejtették éva lelkét és szívesen, talán észrevétlenül adta érte a csökját, a pompás karja ölelését.

A kelmék, csillogöz kövek a siffon aljába vándoroltak, ahova szegény Lázár soha nem nyult, most eleven bünjelként a padlöz szördöttak szét, tüzes sebet vájva Lázár szüvébe. Kavargotak, hullámogtak, ágaskodtak az ér-zési, belekapaszkodtak, összeöleltek üte-mesen működöz gondolatával. Várta: mi fog történnü. De nem történt semmi. A falak nem düldültek össze, a föld nem nyíllott meg. Meg-döbentette mindaz a tapasztalás, de el is nyug-tatta. Megenyhületen emelte magához a könyes Madonna arcot s gyöngédség reszketette meg a hangját, amikor szöllöt:

— Hát mennyi is az a pénz? — Kétezer forint, mondta féltéken az asz-szony s ujbö belefogott a sírásba. Szegény Lázár előtöz gurultak, táncoltak az aranyak és színes papírpénzek, mikor másnap a pénztáros számlálta előtte, egy bőrtáskába helyezte s átadta neki, hogy vigye a bankba. Már-már visszaadta, hogy ma nem végzi el.

KIADHIVATALI ÜZENETEK.

Felkérjük lapunk előfizetőit és olvasóit, hogy az 1906. évi szeptember hó 21-én megjelent 38. számot hozzánk beküldeni sziveskedjenek.

Bachner Samu elvtárs f. hó 20-án nőül vette Halmai Ferikét New Yorkban. Üdvözölük.

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

Allegheny, Pa. F. Mayer, 1308 Howard St. Brooklyn, N.Y. Mandula Sándor, 258 Heyward St. Bridgeport, Conn. C. Wellner, 53 Cherry St. Berwick, Pa. E. Kömüves, 1210 2nd St. Buffalo, N. Y. M. Weisz, 34 Kall St. Baraberton, O. Botos Imre, 244 Mulberry St. Cleveland, O. S. K. Horváth, 3536 W. 66th St. Cincinnati, O. John Julás, 1941 Central Ave. Chicago, Ill. L. Nagy, 27 Irving Ave. Columbus, O. J. Jergasits, 253 2nd St. Diverson, Ill. Janka István. Erie, Pa. Tóthi Béla, 548 W. 19th St. Elizabethport, N. J. A. Gallé, 257 Livingston St. Hartford, Conn. M. Schulteis, 23 Grand St. Lynn és Boston. Czapp István, 23 Collins St. Lansing, Mich. A. Neumann, 927 Division St. Milwaukee, Wis. Marák J., 1344 National Ave. McKeesport, Pa. Debreény B., 143 2nd St. Newark, N. J. Róna D. 136 Boyden St. Newark, O. Turuc Pál. North Tonawanda, N. J. Mayer, 229 Frederika St. New Brunswick, J. Kovács, 41 Somerset St. Oakland és vidék, Cal. M. Klein, 516 18th St. Oakland, Cal.

NYUGTAZASOK.

Junius 14-től 21-ig befolyt előfizetések:

Uj előfizetők:

\$2.00. L. Jánosy, Gillespie. E. Szilpcsövics, Erie. \$1.00. D. Szilágyi, K. Kiss, J. Katona, Cleveland. Á. Adler, J. Tepper, H. Fuchs, Milwaukee. Mary Pöcze, Cincinnati. F. Maykuth, S. Reich, E. Pittsburg, G. Lengyel, Erie. J. Biró, City. 50c. A. Sulik, Northhampton. J. Karabinusz, Cleveland. A. Németh, E. Pittsburg. B. Vaida, Erie.

Folytatólagos előfizetők:

\$2.00. J. Tóth, Newark, N. J. M. B. Sz. XV. oszt. \$1.50. B. Körmendy, Cleveland. \$1.00. Ph. Wagner, Edgewater. A. Bonyhai, Milwaukee. R. Renner, J. Schaffer, Philadelphia. J. Braun, Z. Zsapka, E. Pittsburg. St. Gyulai, Cleveland. 50c. J. Jankó, J. Bence, Cleveland. Miss Dudás, E. New York. H. Gross, A. Weisz, E. Pittsburg. L. Dudás, Newlinsburg. F. Kovács, Tacoma. J. Hegyi, Grand River.

Felülfizetés:

\$5.00 J. Berlock, Oakland. VIII. osztály \$1.35. X. N. Philadelphia 99c. J. Zumit, City \$1.00. Versenyfutás 30c. S. Kaszonyi, City 50c. F. Pindroch, Everson 20c. X. oszt. Commune-ünnepély jövedelméből utólag \$6.00.

Kivetések:

XX. oszt. \$6.50. XXIII. oszt. \$3.50. II. oszt. \$3.00. XIV. oszt. \$3.00.

Pártadó.

XX. oszt. \$2.50.

A kivétést beküldte:

VII. oszt. XVII. oszt., XVIII. oszt. II. oszt. XXXI. oszt., XX. oszt., XXIII. oszt., XIV. oszt.

ELADÓ hazautazás miatt 16 dollárt erő kitűnő SINGER-VARRÓGÉP \$2.50-ért. ugy-szintén kis lakáberendezés is. 350 E. 19th St., földsz. Tessék egyszer csöngetni.

EGYLETI HIREK.

Szervezetek és osztályok figyelmébe!

Felhívjuk egy az osztályok, mint az egyes elvtársak figyelmét a központ által kiadott "Népakarat-alap" bélyegekre. Ezen bélyegek kibocsátásával a központi vezetés a Népakaratnak állandó támogatását akarja lehetővé tenni olyformán, hogy az osztályok kellő számú bélyeget vesznek s tagjairól részben azt minél szélesebb körben terjesztik, miáltal az osztályok által a bélyegekről előre fizetett összeg a szervezet pénztárába visszakérül. A bélyegek cson kiállításra biztositja azok könnyű terjesztését az indifferens közt is. Egy bélyeg ára 5c. Minden hónapban más-más színű bélyegeket bocsátunk ki.

Elvtársak! Kövessetek el minden lehető lapunk érdekében és terjesztétek a "Népakarat-bélyegeket" a legszélesebb körben.

A Központi Vezetőség.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. II. oszt. f. hó 27-én, szombaton este 8 órakor felolvasást rendez.

Mindazon elvtársak, kik a kirándulási jegyekkel még el nem számoltak, e hét folyamán oktetven számoljanak el szerkesztőségünkben.

Figyelem Akron, O.-i munkástársak!

1908 július 5-én, d. u. 2 órakor a Crist Plap-Per East Exchange St. 142 alatt NÉPGYÜ-LÉST tartunk. A gyűlés tárgya: A munkásság helyzete és a szervezkedés. Előadó: Erben J., Cleveandból.

Az Elizabethporti Szoc. Munk. Szerv. f. hó 25-én, tartja negyedévi közgyűlését. Tekintettel a napirend fontosságára, az összes tagok jelenléte szükséges. Oppmann, titkár.

A cleveandai németajku S. L. P. szombaton, augusztus hó 28-án, a Kummer-féle kertben a Denison Ave. és West 73-ik utcák sarkán Nyári Mulatságot rendez. Belépő-díj nincs. Jó zenekölönféle tréfas játékok és egyéb szórakozások ról gondoskodva van. A magyar elvtársakat szeretné körünkben üdvözölni. A rendező-bizottság.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség és a kiadóhivatal.)

ORVOSOK HISZNEK BENNE.

Kórházakban és magángyakorlatukban Amerikában és idegen országokban alkalmazták és ajánlják az orvosok a

Dr. RICHTER-féle ANCHOR

PAIN-EXPELLERT,

mint gyógyszer reuma, csúsz, köszvény, neuralgia, mellifájdalmak és szaggatások ellen Dr. J. M. Thompson, 386 Clinton St., Brooklyn, N. Y. a következőket írja: Gyakorlatom alatt a Dr. Richter-féle "Horgony" Pain Expellert használtam és hitetelen bizonyíthatom, hogy betegeket izomhurutól, köszvénytől és a neuralgia fájdalmaitól bámulatosan megszabadítottam.

A gyógyszer orvosi felügyelet alatt, a szigorú német törvények alapján készítették.

Minden gyógyszerárban 25 és 50 cent. F. AD. RICHTER & CO.

215 PEARL STREET NEW YORK.

Dr. S. Goldman

egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt orvos, és k. k. kórházosorvos.

406 Grand St., Pittsburg, Pa. 15121 a Courthoz

Telephone P. & A. Main 883.

Gyógyít mindenféle égyéjű betegségeket. Tilos női-20 férfi betegségeket gyomor és hasi betegségeket, valamint. Nem szél, nem köhögés, nem kóli, nem emésztési, nem láz, nem köhögés, nem fejfájás, nem gyomorégés, nem hasi fájdalom, nem hányás, nem székrekedés, nem bélbetegségeket és mindenféle betegségeket. Minden betegségre bizalommal forduljanak Dr. S. Goldman-hoz. Tel: 883-2. Naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig.

Empire Opera House

ETTEREM, KAVÉHAZ ÉS BOROZO

52-54 Second St., Passaic, N. J.

Három nagy terem színelőadások, bálok, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan óhazai borok pohár és gallon számára. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz József

LETÉBEN: 1500000 ANTIETTEREM ALAPJÁN FÉLÉRTÉK: 5000000 AZ ÚJ SZOC. VONALKARNAK

„SAZABADSAAG”

512 E. 6th St., vándorlók és élők in NEW YORK.

MAGYAR ETTEREM ÉS KAVÉHAZ GYÜLÉSTEREM.

Külföldi magyarok, fiatalok, anyanyelv és költészetben. Mindennap zené. — Kérdő szobák. — SIMON LAJOS tulajdonos.

319 E. HOUSTON ST. NEW YORK.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET mindennemű hazai hangszerekről, kórák és iskolák, olvasókönyvekről, papírokról, és érdekes és összes népszámlálékról. Küldjön 2 cent-s bélyeget. Jos. Pokorny 227 Ave. A, New York

BATHÓ ISTVÁN ELSŐRENDŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

DR. S. S. KGHN MAGYAR ORVOS Lakása 13th Street. Rendelő irodája 208 Souldard St. St. Louis, Mo. Mindennemű betegséggel forduljanak bizalommal hozzám. Gyógyszereket magam készítek.

TAUB VILMOS magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyeműk javítását jóállás mellett elvégzi. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszereket és egyéni jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításokat pontosan teljesítik. Szolid árak. 31 Ave. B, Near 3rd St. NEW YORK, Mindennemű LATSZEREK raktáron Nagy képes árjegyzék úgy vitékre, mint helyben ingyen megküldötök.

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik u. sarok, New York. Izléses és jól kidolgozott képek 2 dollárt feljebb. A munkáért jótollak. Nyitva vasár- és ünnepeken is.

Tartós és puha borból készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

FINTA MIHÁLY, BORBÉLY ÉS FODRÁSZ 516 E. 6th Street, New York.

Első new yorki magyar betérva homoru köszörülde J. Belagyi 304 E. 8th St. New York (Ave. B és C között) Elvállal minden e szakmába vágó munkák köszörülését és javítását. Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek

Mrs. KLEIN Étterme és Kávéháza 257 Springfield Ave, NEWARK, N. J. A newarki szocialisták kedvelt találkozó helye. Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő magyar konyha. Vidéki elvtársak utbaigazítást kaphatnak. A Népakarat a t. közönség rendelkezésére áll. HÍHETETLENÜL LESZÁLLÍTOTT ÁRAKON ADUNK EL... férfi- és gyermek-ruhát, cipőt, kalapot, féfi divatrukat, bőrdobókat. Pénzt takarít meg, ha nálunk vásárol.

Broadway Bargain Store 1500 S. BROADWAY, Cor. Barry St. ST. LOUIS, Mo.

Péter Lajos „Rákóczi Hál”-hoz cizuzetu Vendéglő. Kávéház és Étterme. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNlja KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitűnő italok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarajku Szocialisták kedvelt gyűlékezési helye. Különféle munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Ugyes magyar szülésznő Jergler Paula Budapestben az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenkiben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem GÁSPÁR KÁROLY 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

TULY az egyedüli magyar FÉNYKÉPÉSZ NEWARKON, N. J. 4 West Street. Telephone 4537 J. Newark, N.J. Legfinomabb kivitelű fényképek tucatja \$2-től feljebb. Nyitva vasár- és ünnepeken is

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos áru SZOBÁIT ROSTASSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KAVÉHAZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. — Hazai billiard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.

HÁJOJEGYET VASARLÓ-PÉNTZ KÜLDENI LEGBITTOSABB ÉS LEICANA-CSOBABB KISS EMIL NEW YORK 107 SECOND AVE TIZ ÉVE NYITVA VONALKARNAK ALAPFIZETÉRE

Bevándorlók figyelmébe ajánlom LIBERTY Szálloda 49 MERCER ST., Newark, N. J.

ÁRPÁD Szálloda 431 E. 6th St., New York, City. magyar bor és sör csomok, kávéház és éttermemet. Pool és billiard. - Tiszta szobák. - Hazai Népszava. Bel- és külföldi lapok. A munkások találkozó helye. A. ORAWETZ

„ATTILA HALL” 523 E. 6th St. New York. FISCHER JÓZSEF tulajdonos. Magyar Bor és Sör Csarnok. Váradi és Pukaj Gyula I. W. W. cigány zenekarának irodája.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzsallító és váltó-intézet Főútlelet 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház. PÉNTZ a legelőszóbb és lehető leggyorsabban küld az 0-hazába. Léghetőt bármely hazai bankba kamatozás végett elhelyezke és a beérő könyvet rövid időn belül kiküszonem. Nemkülönbözt az 0-hazában, árvassáknál, takarékpénztárnál, vagy magánügyletekre elhelyezett összeget. Budapesti iródom után díjlanul kiküszonem csupán a szükséges mértékű meghatalmazás hiányában. HÁJOJEGYKÉKET Európába és Európából Amerikába, csakúgy díjlanul adok el az utasokat személyesen kísérem el a hajókon. CSOMAGOKAT az 0-hazából kiküszonem vagy oda szállítotok. OKIRATOK szakszerűen, a törvényeknek megfelelőleg állítotnak ki, és konzulátusilag hitelesítetnek. Jogi, hagyatéki, katonai, telektervi, nemkülönbözt hazai sommas perekben és bármely más ügyvidéi dolgokban eljár. Minden ügyben, egy mintéddig, szentül is a legnagyobb pontossággal írem. UTBAIGAZÍTASSAL, tanácsal és felvilágosítással INGYEN kességgel és szívesen szolgálók. Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6 sz. Fiók-irodák: So. Betlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

FÉRFI-SZABÓ mérték után készit elsőrendű öltönyöket. Tiszttítás. Vasalás. Az elvtársak pártfogását kéri: J. BENO 227 LAFAYETTE AVE. ST. LOUIS, Mo.

PLAVECZKY A. magyar vendéglős 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VII. osztályának gyűlési helyisége. A magyar munkásság kedvelt találkozó helye. Vidéki munkástársak kellő utbaigazítást nyernek. Magyar konyha. Szobák minden időben.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave C és D között New York

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oakind, Ca

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL gyógyszerterára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. LiliumCrème, lilium szappan és por, szepők, májfoltok, himlőhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lilium Crème az arcot flonmitani, ifjítani, bültetni, és általaiban a szép arcnak szépségét ifjontartani. Crème 40c. szappan 35c. por 55c. összesen \$1.35. Ha verszegény ha szédül a feje, ha gyöngy, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csakis a Róthi fele China vas-sóport használja, melynek ára 75c. 3 üveg 2 dollár. Magyarországból most érkezik a következők: Acacia Diana, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok, Nagy Bányai Dr. Gross, Dr. Shihulsky kenőcsök és szappanok, Juno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kaladont, Ezri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Fortifeli sebpatasz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szerek. Tessék árjegyzéket irni. Megrendeléseknél tessék a pénzt előre beküldeni.

NEPAKARAT NYOMDA Mindennemű nyomtatványok a legszép kivitelben, a legolcsóbb árakért szállítotnak. 516 E. 6th St. New York.

HAJÓ VAGY VASÚTI JEGY VÁSÁROLNI az összes vonalakra, - pénzt küldeni, vagy közjegyzői dolgok gyors elintézésére a legjobb és a legtanácsosabb fordulni DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK.